

Τίτλος Μαθήματος	Σωφρονιστική & Ειδικά Θέματα Αντεγκληματικής Πολιτικής			
Κωδικός Μαθήματος	LLM690			
Τύπος μαθήματος	Επιλογής			
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό (2 ^{ος} κύκλος)			
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	1 ^ο έτος / 2 ^ο εξάμηνο			
Διδάσκων	Θα ανακοινωθεί			
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	Δ/Ι	Εργαστήρια / εβδομάδα / ΟΧΙ
Στόχοι Μαθήματος	<p>Το μάθημα εστιάζει στην επίσημη κοινωνική αντίδραση απέναντι στους δράστες αξιόποινων πράξεων. Στους βασικούς του στόχους εντάσσεται η εξοικείωση των φοιτητών με την επιστήμη της σωφρονιστικής / ποινολογίας και τον τρόπο δόμησης της ποινικής δικαιοσύνης, η διαχρονική επισκόπηση των ποινικών κυρώσεων και των επιστημονικών αντιλήψεων σχετικά με την αντιμετώπιση των δραστών, η μελέτη της σωφρονιστικής νομοθεσίας (law in books) και της εφαρμογής της (law in action), η εξέταση του ρόλου του θύματος στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, όπως επίσης η κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων της ποινικής και σωφρονιστικής αντιμετώπισης μεταχείρισης των ανήλικων δραστών.</p> <p>Σε αυτό το πλαίσιο, θα δοθεί έμφαση αρχικά στην έννοια και την ιστορική εξέλιξη των ποινών, στις θεωρίες αναφορικά με τη δικαιολογητική βάση της ποινής, στον τρόπο δόμησης και λειτουργίας του ποινικού συστήματος, στο ρόλο της φυλάκισης στις μετα-νεωτερικές κοινωνίες και στα σημαντικότερα πρότυπα περί της έκτισης των ποινών (αναμορφωτικό πρότυπο, δικαιοκτικό πρότυπο και νέα ποινολογία). Βασικό κομμό του μαθήματος θα αποτελέσει η μελέτη της σωφρονιστικής νομοθεσίας και των ιδιαίτερων κοινωνιών που συγκροτούνται εντός των καταστημάτων κράτησης. Στη συνέχεια, εξετάζονται εναλλακτικοί τρόποι έκτισης των στερητικών της ελευθερίας ποινών (η παροχή κοινωφελούς εργασίας, η ηλεκτρονική επιτήρηση με κατ' οίκον περιορισμό, ο θεσμός της απόλυσης κρατουμένων με όρους). Έμφαση θα δοθεί στη σημασία της μετασωφρονιστικής μέριμνας για την επίτευξη της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισμένων και την πρόληψη του φαινομένου της υποτροπής. Καταληκτικά, θα μελετηθούν εναλλακτικά πρότυπα για την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, που εμπλέκουν το θύμα στη διευθέτηση των συνεπειών των αξιόποινων πράξεων (αποκαταστατική / επανορθωτική δικαιοσύνη).</p>			

	<p>Για την επίτευξη των ανωτέρω στοχεύσεων θα αξιοποιηθούν τα πορίσματα εμπειρικών εγκληματολογικών ερευνών, τα διδάγματα της εγκληματολογικής θεωρίας, τα πορίσματα της σωφρονιστικής επιστήμης / ποινολογίας, όπως επίσης τα διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα αντεγκληματικής πολιτικής (τις Κατευθυντήριες Γραμμές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και τις Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης).</p>
<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p>	<p>Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναλύουν την ιστορική εξέλιξη των ποινικών κυρώσεων, • Αναλύουν τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και να κατανοούν τις αλληλεπιδράσεις των επιμέρους υποσυστημάτων, • Επιχειρηματολογούν σχετικά με τις στοχεύσεις / τη δικαιολογητική βάση των ποινών και το ρόλο της φυλακής στο μετανεωτερικό σκηνικό, • Αξιολογούν τα πρότυπα που έχουν διαμορφωθεί στο πεδίο της σωφρονιστικής επιστήμης / ποινολογίας και τις κατευθύνσεις που παρέχουν για την έκτιση των ποινών, • Αναλύουν τις προβλέψεις της σωφρονιστικής νομοθεσίας (law in books) και τις πραγματικές συνθήκες κράτησης (law in action), • Επιχειρηματολογούν σχετικά με τις ιδιαίτερες ανάγκες των ανήλικων δραστών, που επιτάσσουν τη διακριτή ποινική και σωφρονιστική τους μεταχείριση, • Αναλύουν τους εναλλακτικούς τρόπους έκτισης των στερητικών της ελευθερίας ποινών, το θεωρητικό τους υπόβαθρο και τις επιμέρους εφαρμογές τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, • Περιγράφουν και να εξηγούν το ρόλο του θύματος στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, • Κατανοούν το θεωρητικό υπόβαθρο εναλλακτικών μοντέλων για την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης (αποκαταστατική / επανορθωτική δικαιοσύνη), • Είναι εξοικειωμένοι με τη διαδικασία της διαμεσολάβησης μεταξύ δράστη και θύματος, όπως επίσης τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, • Διατυπώνουν επιστημονικά τεκμηριωμένες θέσεις σχετικά με τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος και να διατυπώνουν καινοτόμες προτάσεις σχετικά με την υπερπήδηση των προβλημάτων που ταλανίζουν την ποινική δικαιοσύνη ευρύτερα

	(βασισμένες στο θεωρητικό προβληματισμό, στα πορίσματα εμπειρικών ερευνών και τις κατευθυντήριες γραμμές των διεθνών οργανισμών).		
Προαπαιτούμενα	Κανένα	Συναπαιτούμενα	Κανένα
Περιεχόμενο Μαθήματος	<p>Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το ποινικό σύστημα – Ζητήματα ιστορίας και θεωρίας της ποινής 2. Η ιστορική εξέλιξη των επιστημονικών αντιλήψεων σχετικά με την ποινική αντιμετώπιση των δραστών αξιόποινων πράξεων: Η Κλασική Σχολή του Ποινικού Δικαίου και η Ιταλική Θετική Σχολή της Εγκληματολογίας 3. Η έννοια του «προτύπου» στη σωφρονιστική επιστήμη και την αντεγκληματική πολιτική – Η αρχική εκδοχή του αναμορφωτικού προτύπου 4. Το δικαϊκό πρότυπο και η σύγχρονη εκδοχή του αναμορφωτικού προτύπου 5. Η αντεγκληματική πολιτική στην κοινωνία της διακινδύνευσης: Η νέα ποινολογία 6. Η διαχρονική εξέλιξη των σωφρονιστικών συστημάτων και ο ρόλος της φυλάκισης στις μετανεωτερικές κοινωνίες – ζητήματα σωφρονιστικής μεταχείρισης και κοινωνιολογίας της ποινής 7. Ειδικά θέματα ελληνικού και κυπριακού σωφρονιστικού δίκαιου: Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κρατουμένων 8. Η εφαρμογή της σωφρονιστικής νομοθεσίας – Το πρόβλημα του υπερπληθυσμού των καταστημάτων κράτησης και ζητήματα κοινωνιολογίας της φυλακής 9. Εναλλακτικοί τρόποι έκτισης στερητικών της ελευθερίας ποινών (κοινοτικές ποινές) και η σημασία της μετασωφρονιστικής μέριμνας: Η διαδικασία της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισμένων και η πρόληψη της υποτροπής 10. Η ποινική και σωφρονιστική μεταχείριση των ανήλικων δραστών με βάση το ελληνικό και κυπριακό δίκαιο 11. Ο ρόλος του θύματος στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και οι ιδιαιτερότητες του ανήλικου μάρτυρα: Η ιστορική εξέλιξη του θυματολογικού κινήματος και ζητήματα παιδικής προστασίας 12. Η αποκαταστατική / επανορθωτική δικαιοσύνη ως εναλλακτικό μοντέλο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης: Ιστορικό πλαίσιο και θεωρητικό υπόβαθρο 		

	13. Εφαρμογές της αποκαταστατικής / επανορθωτική δικαιοσύνης: Η μεθοδολογία της διαμεσολάβησης μεταξύ δράστη – θύματος και τα δικαιώματα των μερών						
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	Εξ αποστάσεως						
Βιβλιογραφία	<p>Αλεξιάδη Σ., Σωφρονιστική, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2001.</p> <p>Αρχιμανδρίτου Μ., Η φυλάκιση ως τρόπος κράτησης και μορφή έκτισης της ποινής, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012.</p> <p>Κουράκη Ν., Ποινική καταστολή, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009.</p> <p>Χάιδου Α, Ποινολογία - Σωφρονιστική, εκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, Αθήνα, 2018.</p> <p>Garland D., The culture of control, Oxford University Press, Oxford-New York, 2001.</p> <p>Hudson B., Understanding justice, Open University Press, Buckingham, 2003.</p> <p>Newburn T., Criminology, Willan, Devon, 2012.</p> <p>Robinson G. & Crow I., Offender rehabilitation: Theory, research and practice, SAGE, London, 2009.</p>						
Αξιολόγηση	<table border="1"> <tr> <td>Τελική εξέταση</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Συντρέχουσα αξιολόγηση</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο</td> <td>100%</td> </tr> </table>	Τελική εξέταση	50%	Συντρέχουσα αξιολόγηση	50%	Σύνολο	100%
Τελική εξέταση	50%						
Συντρέχουσα αξιολόγηση	50%						
Σύνολο	100%						
Γλώσσα	Ελληνικά						